

Slovo k povzbuzení na středu 7. dubna 2021, na Středu velikonoční
Biblická čtení: Sk 3,1-10; Ž 105; Lk 24,13-35

Milé sestry, milí bratři,

ve středu velikonočního oktávu máme před sebou rok co rok evangelijní svědectví o zjevení vzkříšeného Krista dvěma učedníkům putujícím do Emauz, událost, kterou evangelista Lukáš situuje do odpoledne a podvečera neděle zmrtvýchvstání. Dříve než na ně zaměříme svou pozornost, dovolte aspoň kratičkou poznámku ke čtení prvnímu.

Jak již bylo v minulých dnech řečeno, po celý oktáv a po celou dobu velikonoční otevíráme Skutky apoštolů, svědectví o životě prvotní církve, ideální normu života křesťanského společenství církve jakožto „shromáždění Pánova (řecky *ekklésía Kyriaké*)“. První kapitoly Skutků, z nichž čteme nyní, pojednávají o událostech krátce po Letnicích; hlavními lidskými aktéry jsou především apoštolové Petr a Jan. Dnes máme před sebou první zaznamenaný zázrak, který se udál jejich prostřednictvím v čase církve: uzdravení chromého žebráka v jeruzalémském chrámu. Nedávají mu almužnu, ale zprostředkovávají Boží uzdravení: «Stříbro ani zlato nemám. Ale co mám, to ti dám: Ve jménu Ježíše Krista Nazaretského – vstaň a chod'!» říká chromému žebrákovi Petr.

A to je velmi výmluvné: Almužna (řecky *eleémosyné*, doslova „dar ze slitování“, „milodar“), a to i ta hmotná, ke křesťanskému způsobu života a tím pádem i k činnosti církve samozřejmě nutně a bytostně patří; almužna (zvláště ve smyslu hmotné pomoci v existenční nouzi) je jedním z nejzákladnějších projevů lásky a soucitu se strádajícími bratřími a sestrami. Ale přeci jen není tím úplně nejpodstatnějším, proč zde církev je, proč Kristus přišel na zem a i po Letnicích zůstal v křesťanství tajemně na světě přítomen. Tím nejpodstatnějším je Boží uzdravení, odchromení duše, dání jí síly, aby se mohla rozeběhnout za Kristem a konáním dobra (i dáváním almužen).

Ostatně proto zázraků tělesného uzdravení začne i v prvotní církvi postupně ubývat. Možná z toho důvodu, že jich za Ježíšova veřejného působení a v prvních letech již bylo vykonáno dost, abychom my lidé mohli v Krista snadněji uvěřit. Podobným vysvětlením končí i samo Janovo sepsání evangelia (ve svém takzvaném „prvním dovětku“): «Ještě mnoho jiných znamení učinil Ježíš před očima učedníků a ta nejsou zapsána v této knize. Tato však zapsána jsou, abyste věřili, že Ježíš je Kristus, Syn Boží, a abyste věřice měli život v jeho jménu». Jakoby nám Nový zákon chtěl říci: To již stačí, od nynějška – po Letnicích, v čase církve – se již je třeba soustředit na zázrak nejpodstatnější, který nám Kristus chce dát: na uzdravení, postupné uzdravování naší duše.

A to je také největším úkolem církve: ukázat na Boha, Pána Ježíše a pokorně zprostředkovat jeho Boží uzdravení. Uzdravení, kterému předchází útěcha a které provází radost ze Zmrtvýchvstalého. A je-li to prvním úkolem církve, v malém je to posláním i každého křesťana, každého z nás. Uzdravená duše je pak schopna konat více dobra...

A nyní k evangeliu. Vesnice Emauzy je od Jeruzaléma vzdálená nějakých jedenáct, dvanáct kilometrů. Do ní se vydávají «ještě ten den (první po sobotě)... dva z učedníků». Nejsou to apoštolové, pravděpodobně jsou z onoho okruhu dalších sedmdesáti Ježíšových učedníků, o nichž právě evangelista Lukáš hovoří. V každém případě nyní patří k těm, kteří jsou rozčarováni a zklamáni tím, jak to všechno s Ježíšem dopadlo; vždyť i oni, nejspíš trochu v zélótském duchu, «doufali, že on je ten, který má vysvobodit Izraele». Jenže Kristus byl špičkami židovského národa odsouzen k smrti, ukřižován, zemřel a byl položen do hrobu, «a k tomu všemu je to dnes, třetí den, co se to stalo». Zároveň jsou «sice» rozrušeni zprávami některých žen, že hrob je prázdný a že andělé zvěstovali Kristovo zmrtvýchvstání, ale přesto z Jeruzaléma odcházejí pryč. Vzkříšený Pán se k nim, když o tom všem «hovořili a uvažovali», cestou nepoznán připojí, začne s nimi hovořit a vykládat, «co se ve všech částech Písma na něj vztahuje». Jim se sice již rozhoří srdce, chtějí, aby s nimi ještě zůstal, «neboť se

připozdívá a den se už nachýlil», ale rozpoznají ho až «při lámání chleba» v Emauzích. Hned nato jim zmizí a oni se zvednou a jdou zpět do Jeruzaléma, k apoštolům, aby jim o všem pověděli.

To je historický smysl Písma, inspirované svědectví toho, co se stalo, svědectví očitých svědků (doslova). I to je nesmírně stále důležité, povzbuzuje nás ve skutečnosti naší víry, že Kristus vpravdě z mrtvých vstal. Dnešní úryvek je svědectvím, že ho dva učedníci opravdu potkali.

Nejde ale jen o to, že ke zmrtvýchvstání skutečně došlo. Evangelium nám zároveň ukazuje, odhaluje, jak i my se můžeme setkávat s Pánem Ježíšem a jak on má znovu a znovu tajemně (ale také skutečně) vstávat z mrtvých i v našich duších, našich životech. To je zase onen duchovní, obrazný smysl Písma, který je pro nás (snad) ještě důležitější než ten historický, protože díky němu v nás evangelijní svědectví může začít působit jako skutečné Boží slovo, informativní (tvarující, vnikající dovnitř) i performativní (přetvářející) zároveň...

Jistě v mnohém k nám tak dnešní Boží slovo evangelia o emauzských učednících promlouvá. A jistě jsme slyšeli již mnohé jeho výklady. Takže aspoň tušíme, jak celá evangelijní scéna je také obrazem procesu uvěření, křesťanské katecheze a iniciace (od prvotního zklamání, rozrušení, přes postupné rozhořívání srdce až po spadnutí šupin z očí přijetím svátostí) anebo mše svaté jako takové (bohoslužby slova ústící do bohoslužby eucharistické). Jistě je i mnoho dalšího, čeho je dnešní evangelium alegorií, ale tyto dva jsou asi základní směry jeho duchovního, alegorického výkladu. A stojí za to se jimi v rozjímání vydat, přemýšlet o tom, co jednotlivé kroky a momenty znamenají pro nás a v našem životě, jak i my se máme stále více připodobnit dvěma učedníkům (velikonočně) putujícím do Emauz, aby i nám se «otevřely oči a poznali (jsme) ho (Krista zmrtvýchvstalého)».

To nechť učiní třeba každý z nás sám...

Společně si na závěr zkusme připomenout jen jeden moment. Není sice pro dnešní evangelium nejvíce charakteristický, ale zato je společný vlastně všem setkáním se Zmrtvýchvstalým: «On jim však zmizel» záhy poté, co se našim dvěma učedníkům otevřely oči a oni ho při lámání chleba rozeznali. Určitá chvilkovost jasně zkušenosti se Vzkříšeným, chvilkovost, která ale trvale mění život učedníků a kterou začíná nová, intenzivnější přítomnost Krista v jejich srdcích a životech, je společná všem velikonočním zjevením: Pán přichází a zase dochází, dává se poznat a záhy zase mizí, není možné ho zachytit a udržet; «nezadržuj mě! (latinsky *noli me tangere*)» řekl včera Máří Magdaléně. I to patří k charakteristikám jeho proměněného lidství, jak nám je předkládá evangelijní svědectví.

A nějak podobně je tomu stále. Ty nejintenzivnější Pánovy doteky našeho srdce, naší duše – a to je patrně podobné jak u vysokých stupňů mystiky a svatosti, tak i u milosrdného Kristova dotyku srdce hříšníka a slabého člověka, srdce většiny z nás – bývají zpravidla krátké, nesmírně intenzivní ale nedlouho trávající, často jsou jen jakýmsi kratičkým Božím zábleskem. Přesto mají Boží potenciál něco změnit v našem životě k lepšímu. Už jen proto, že v nás zanechávají velkou vnitřní radost, úžas, že Pán vpravdě z mrtvých vstal; ty přeci jen zpravidla hned nevyprchají, našťastí.

Jen je třeba, aby nebyly marné, abychom je nenechali přejít jen tak, abychom se – podobni emauzským učedníkům – na jejich základě a v jejich síle také zvedli a vydali se – v tom či onom, v mystice či obrácení – nově či znovu cestou Pána Ježíše. Anebo aspoň vše uchovali vděčně ve svém srdci a toužili se vydat, jakmile k tomu najdeme sílu, jakmile té či oné cesty bude potřeba.

Kéž bychom byli takovými (informativním a performativním) setkáním se zmrtvýchvstalým Pánem otevření, zvláště v těchto dnech, které je před námi rozevírají, kdy o nich den co den čteme na stránkách evangelia, kdy jsou den co den zpřítomňovány při mši svaté...